

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH
I ETNICZNYCH
(NR 33)
z dnia 9 lipca 2025 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych (nr 33)

9 lipca 2025 r.

Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych, obradująca pod przewodnictwem poseł **Wandy Nowickiej (Lewica)**, przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

- rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2024 roku (druk nr 1405) w zakresie działania Komisji,
- rozpatrzenie projektu planu pracy Komisji na okres od 1 lipca do 31 grudnia 2025 roku,
- sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięli: **Katarzyna Kownacka** dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz **Agnieszka Klimowicz** p.o. wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Andrzej Kniaziowski** i **Beata Machul-Telus** – sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Dorota Zielińska-Kozarów** – specjalista do spraw analiz i informacji z Gabinetu Marszałka Sejmu.

Przewodnicząca poseł **Wanda Nowicka (Lewica)**:

Dzień dobry państwu. Witam wszystkie osoby uczestniczące w 33. posiedzeniu Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych, zarówno posłów i posłanki, jak też zaproszonych gości i wszystkie pozostałe osoby.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia przewiduje trzy punktu. Po pierwsze jest to rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2024 r. (druk nr 1405) w zakresie działania Komisji, a po drugie rozpatrzenie projektu planu pracy na okres od 1 lipca do 31 grudnia 2025 r. Trzecim punktem będą sprawy bieżące.

Czy są jakieś uwagi do porządku dziennego? Nie słyszę, a zatem porządek dzienny uważam za przyjęty.

W związku z tym przystępujemy do realizacji pierwszego punktu. Proszę przedstawicielkę NIK o przedstawienie informacji. Gdzie jest pani nazwisko? To będzie pani Agnieszka Klimowicz, która pełni obowiązki wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej. Bardzo proszę.

Pełniąca obowiązki wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli **Agnieszka Klimowicz**:

Bardzo dziękuję. Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, NIK w 2024 r. zrealizowała 185 tematów kontroli, w tym 84 planowe i 101 doraźnych. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła 1464 kontrole jednostkowe zakończone wystąpieniami pokontrolnymi. Kontrole prowadzono w 1181 podmiotach. Izba sformułowała prawie 5,2 tys. wniosków pokontrolnych, z których 74,3% zostało przyjętych do realizacji.

Najwyższa Izba Kontroli przedłożyła Sejmowi, obok sprawozdania ze swojej działalności oraz analizy wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej, 102 informacje o wynikach kontroli. Przedstawiciele NIK uczestniczyli w 599 posiedzeniach komisji i podkomisji sejmowych, w tym w obradach Wysokiej Komisji.

W 2024 r. na zlecenie Sejmu NIK przeprowadziła kontrolę realizacji zadań przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji oraz Radę Mediów Narodowych. Informacja o wynikach tej kontroli została przedstawiona w maju br. Ponadto w 2024 r. na zlecenie marszałka Sejmu NIK przeprowadziła kontrolę koordynowaną, która dotyczyła finansowania kościołów i innych związków wyznaniowych. Wyniki tej kontroli zostały również opublikowane w maju tego roku.

W ubiegłym roku NIK sformułowała 90 wniosków de lege ferenda. W 2024 r. zrealizowano w pełni lub częściowo 24 wnioski de lege ferenda sformułowane przez NIK w ostatnich latach.

Izba skierowała 118 zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa i 54 zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia wykroczenia lub innego czynu, a także 114 zawiadomień o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych. Finansowe lub sprawozdawcze skutki nieprawidłowości odnotowane wskutek kontroli NIK wyniosły 17,9 mld zł. Są to kwoty dotyczące nieprawidłowości, które mają lub będą miały wymierny skutek finansowy dla kontrolowanej działalności. Korzyści finansowe, czyli kwoty, które w wyniku kontroli NIK zostały lub zostaną pozyskane albo zaoszczędzone, wyniosły 123 mln zł.

W okresie objętym sprawozdaniem w zakresie właściwości Wysokiej Komisji NIK przeprowadziła w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji kontrolę wykonania budżetu państwa w części 43 – Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne. Izba oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2023 r. Była to kontrola prowadzona w 2024 r. Stwierdziliśmy tam kilka nieprawidłowości. Miały one charakter formalny i nie spowodowały obniżenia oceny. Natomiast w tym roku przeprowadziliśmy kontrolę wykonania budżetu państwa za 2024 r. Nie stwierdziliśmy nieprawidłowości. Ocena była pozytywna.

Na zakończenie chciałabym poinformować, że obecnie trwa kontrola pod nazwą „Udzielanie i rozliczanie dotacji na zadania przekazane do realizacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych”. W jej ramach jednym z kontrolowanych zagadnień jest udzielanie i rozliczanie dotacji na zadania mające na celu ochronę, zachowanie i rozwój tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych lub zachowanie i rozwój języka regionalnego. Kontrola ta jest prowadzona w MSWiA oraz u dwóch beneficjentów – w Stowarzyszeniu Nasz Dom i w Towarzystwie Społeczno-Kulturalnym Żydów w Polsce. Wyników tej kontroli oczekujemy na przełomie lat, czyli pod koniec tego roku lub z początkiem następnego. To wszystko. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa posłów i posłanek chciałby zabrać głos? Bardzo proszę, pan przewodniczący Sellin.

Poseł Jarosław Sellin (PiS):

Chciałem tylko zapytać o dwa podmioty, które wymieniła pani na końcu. Podlegają one kontroli w ramach sprawdzania właściwości wykorzystania dotacji z MSWiA. Czy to był wniosek zewnętrzny, żeby te podmioty kontrolować, czy to jest wasza inicjatywa?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Tak. Bardzo proszę odpowiedzieć.

Pełniąca obowiązki wicedyrektor departamentu NIK Agnieszka Klimowicz:

To jest nasza inicjatywa. Podmioty zostały wybrane po analizie kwot udzielonych dotacji. To było jedyne kryterium.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję. Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos? Nie słyszę, a zatem zamykam dyskusję.

Zapytuję, czy ktoś z posłów i posłanek zgłasza sprzeciw wobec propozycji, by przyjąć opinię pozytywną. Nie słyszę.

Uważam zatem i uznaję, że informacja NIK została przez Komisję przyjęta.

Przechodzimy do drugiego punktu naszego posiedzenia, który dotyczy planu pracy na drugą połowę 2025 r. Wszyscy państwo posłowie i posłanki otrzymali projekt planu pracy. W związku z tym chciałabym tutaj również.... Aha, ten plan pracy został przyjęty przez prezydium.

Chciałabym otworzyć dyskusję. Kto z państwa posłów i posłanek, zarówno członków Komisji, jak i oczywiście prezydentów, chciałby jeszcze zabrać głos na temat planu pracy Komisji? Bardzo proszę. Nie słyszę, a zatem odbieram to jako opinię pozytywną.

W związku z tym uznaję, że plan pracy Komisji został przyjęty.

Możemy przejść do trzeciego punktu naszego porządku. To sprawy bieżące. Czy ktoś z posłów i posłanek ma jakąś sprawę bieżącą? Bardzo proszę, pan poseł Kukiz.

Poseł Paweł Kukiz (Republikanie):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Mam sprawę, w której partycypuję czy którą się interesuję od wielu lat. Dotyczy ona Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego. Podkreślam słowo „Polskiego”. Posiadając własną działkę w miejscowości Opole, Kościół od wielu lat stara się

o zezwolenie na budowę świątyni. W mieście i w jego okolicach czy w pobliżu mamy świątynie chyba absolutnie wszystkich wyznań, czy to świadków Jehowy, czy to zielonoświątkowców itd. Natomiast od wielu lat pozwolenie na budowę tej świątyni napotykało na wiele przeszkód.

Udało mi się wynegocjować z panem Wiśniewskim, prezydentem Opola, że rada miasta takie zezwolenie wydała. To jest sprawa bardzo gorąca, więc nie znam szczegółów. Dostarczę pani przewodniczącej dokumenty. Właściwie to służy wyłącznie rozpoczęciu, bo nie zamierzam tej sprawy odpuścić. Troszkę za chaotycznie mówię. W każdym razie decyzja rady miasta została zakwestionowana i odrzucona przez organ rządowy, czyli panią wojewodę opolską. Ta decyzja została napisana tak prawniczym językiem i z użyciem tylu przeróżnych paragrafów, że choć mam o tym wszystkim jakieś tam elementarne pojęcie, tu już musi być chyba albo wybitny znawca tematu, albo naprawdę dużej klasy prawnik, do którego dostępu niestety nie posiadam. Zostawię więc może te dokumenty do wglądu szanownej Komisji.

Od dawna przypuszczam, że to jest wręcz obsesyjne podejrzenie o funkcjonowanie agencji rosyjskiej pod postacią Kościoła prawosławnego czy o takie zagrożenie. To przybiera już naprawdę chorobliwe rozmiary. Pojawiały się wcześniej plotki tego typu, że Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego ma tutaj pewne zastrzeżenia. Kiedy zacząłem drażnić temat, to okazało się, że formalnie nie ma żadnych takich zastrzeżeń.

Były już jednak poruszane tego typu argumenty, że np. to jest za blisko torów, a „ponieważ to są Ruscy, to w związku z tym mogą je wysadzić w powietrze”, mówiąc w wielkim skrócie. Po prostu sytuacja jest wręcz kuriozalna. Mało tego, zainteresowani, czyli wierni, byli gotowi na zamianę tych działek, żeby miasto wskazało działkę – powiedzmy – w jakimś takim miejscu, do którego można dojechać, choćby nawet trudniej niż do ich działki, żeby można było wybudować świątynię. Są otwarci na wszelkiego rodzaju rozmowy. Z tego, co widzę, o kościół walczą już chyba od 2018 r. To rzeczywiście już parę lat minęło.

Zaznaczam tylko, że będę tę sprawę drażnił, ponieważ dopóki to było w gestii samorządu, to sam sobie dawałem radę, natomiast w przyszłości być może będę również prosił Komisję o wsparcie w strukturach rządowych. Chodzi o dogłębne wyjaśnienie tej sprawy. Uważam, że jeżeli to jest agentura, to proszę ich aresztować, bo to jest jedna rzecz, a jeżeli nie, to dać im się modlić. To wszystko. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Zaraz udzielę głosu panu posłowi Rzepie.

Panie pośle, o ile mi wiadomo, do tej pory nie mieliśmy informacji na ten temat. Pytam sekretariat. Dla nas jest to nowa sprawa. Natomiast, jak pan poseł widział, w planie pracy mamy posiedzenie wyjazdowe w Opolu. Będzie to okazja do tego, żeby spróbować się spotkać z dwiema stronami. Oczywiście liczę na to, że pan poseł weźmie udział w tym posiedzeniu, bo bez pana to się nie da tego tam omówić, więc proszę już sobie to wpisać do kalendarza.

Tak, ale kto był pierwszy? Czy pierwszy był poseł Rzepa, czy pan? To wpierw pan poseł Rzepa, a potem pan przewodniczący.

Poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Szanowni, panie i panowie posłowie, drodzy goście, korzystając z okazji, że jest pani dyrektor, chciałbym zapytać o to, czy jest jakaś decyzja w sprawie mniejszości słowackiej i zwrotów, o które – jak już chciałem powiedzieć – dopomina się ministerstwo. To w temacie budowy domu słowackiego na Orawie.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Chciałbym gorąco poprzeć wniosek pana posła Rzepy. Wczoraj przy innej okazji spotkałam się z ambasadorem Słowacji. Słowacy są bardzo zaangażowani w sprawę i rozumieją wszystkie trudności, okoliczności i jakąś swoją ewentualną w tym rolę. Sprawę trzeba rozwiązać, bo będzie wielka kicha. Przepraszam za potoczny język, ale to już za długo się ciągnie. Tak więc popieram ten wniosek, mówiąc troszkę offtopowo, ale jesteśmy w sprawach różnych.

Teraz pan przewodniczący Sellin. Bardzo proszę.

Poseł Jarosław Sellin (PiS):

Chciałem dopytać pana posła Kukiza, bo znajduję w internecie taką informację, że w Opolu jest kościół prawosławny pod wezwaniem apostołów Piotra i Pawła, natomiast zabiegi o zbudowanie cerkwi czyni wspólnota greckokatolicka. To jakaś pomyłka?

Posel Paweł Kukiz (Republikanie):

To jest pomyłka z całą pewnością, dlatego że grekokatolicy już otrzymali takie pozwolenie jakiś czas temu, a tego kościoła nie ma, nie istnieje. W Kędzierzynie-Koźlu jest najbliższa świątynia.

Jeżeli mogę, to jeszcze tylko dwa zdania, żeby dokończyć. Błagam, proszę mnie absolutnie nie podejrzewać o jakieś lobbowanie ruskich wpływów, bo jestem ostatnią osobą, która by to miała robić, ze względu na to, że mi Rosjanie w 1941 r. zamordowali dziadka, a ojca zesłali do Kazachstanu. Natomiast uważam, że to jakaś elementarna sprawiedliwość. Nie chciałbym też, żebyśmy jako państwo polskie popadli w jakąś fobię z tytułu wojny. Chodzi o to, żeby nie obwiniać kościołów o jakieś reżimy polityczne. Należy na to mieć wzgląd, ale skoro tak łatwo zezwalamy np. na przejęcie meczetów przez grupy sponsorowane przez Arabię Saudyjską, to troszkę za daleko idziemy, jeśli chodzi o robienie problemu z prawosławnymi, z których 80% to są Ukraińcy, co chciałem od razu też podkreślić.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję, panie pośle. Chciałabym tylko pana uspokoić. Jestem przekonana, że Komisja w całości nie ma żadnych obaw co do tego, czy pan poseł reprezentuje jakieś wpływy rosyjskie. Proszę być spokojnym o tę sprawę. Rzeczywiście jednak ten temat trzeba rozpoznać, bo my kompletnie nic o tym nie wiemy. Czy pan wie przypadkiem, jak liczna jest ta grupa?

Posel Jarosław Sellin (PiS):

Prawosławni w Opolu.

Posel Paweł Kukiz (Republikanie):

To nie jest wielka społeczność. Z tego, co zauważyłem, to są też ludzie, którzy przyjeżdżają. Miałem tam okazję uczestniczyć w dwóch czy trzech nabożeństwach jako obserwator. To kilkunastuosobowa grupa. Mają jednak swoją działkę, którą podarował im kiedyś jeden z wiernych, który zmarł. Po prostu chcieliby sprawę tej świątyni dokończyć.

Jeszcze raz podkreślam, że jeżeli tam są jakiekolwiek infrastrukturalne problemy itd., to rzeczywiście blisko jest jednostka wojskowa i są tory, to należy po prostu dać im inną działkę. Tak mi się wydaje z mojej perspektywy, ale o tym porozmawiamy w Opolu. Można zamienić się działkami, tym bardziej że oni byli na to przygotowani. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dobra wola może wszystko, w co wierzę. Czy są jeszcze jakieś sprawy różne? Tak, oczywiście, pani dyrektor. Proszę się odnieść, jeśli można.

Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Katarzyna Kownacka:

Dzień dobry. Pani przewodnicząca, panie i panowie posłowie, dzisiaj nie jestem do końca przygotowana do odpowiedzi na pytanie. Moja wiedza była aktualizowana w ubiegłym tygodniu, ponieważ w tej sprawie też spotykałam się z panem ambasadorem Słowacji, więc jesteśmy w bieżącym kontakcie.

W ubiegłym tygodniu sprawa wyglądała w ten sposób, że jeśli chodzi o pierwszy etap realizacji domu w Jabłonce, to procedura została zakończona. Chodzi o procedowanie tej sprawy. Pan sekretarz Towarzystwa Słowaków w Polsce zapoznawał się z dokumentacją w okresie, kiedy było ostatnie posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Nie wiem, czy to było 10 czerwca, czy 11 czerwca. Decyzja jeszcze nie została wydana. To jest wiedza na ubiegły tydzień. To, w którym kierunku będzie to szło, na tym etapie z całą pewnością w największym stopniu zależy od towarzystwa, ponieważ będzie to termin, w którym po wydaniu decyzji w sprawie pierwszego etapu... Decyzja w sprawie drugiego etapu zapadnie bowiem dopiero wtedy, kiedy będzie podjęta decyzja w sprawie pierwszego etapu. To jest ten moment, kiedy Towarzystwo Słowaków w Polsce może się od tej decyzji odwoływać albo wnioskować o częściowe umorzenie czy rozłożenie należności na raty. Tyle wiem na ten moment.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dobrze. To przyjmujemy na ten moment, ale na kolejne momenty będziemy prosili już o jakąś definitywną i oczywiście pozytywną odpowiedź w tej sprawie. Dziękuję bardzo.

Zamykam ten punkt oraz posiedzenie. Do zobaczenia z państwem na następnym posiedzeniu.